מזכ"ל המפד"ל, ח"כ הרב יצחק לוי:

ח"כ בנימין בגין אמר לי בקטיף: "אני מתבייש שאין כאן מצביעי ליכוד"

בסוד שיח
מאת שאול שיף

מאת שאול שיף

פייסל חוסייני תושב מזרח־ירושלים כבר בוושינגטון ומשטרת האוטונומיה קורמת עור וגידים. לפלשתינאים מובטחות הטבות רבות בתחום החקיקה, ובקרוב יישמעו המחוות, שהבטיחה ראש הממשלה ושר הבטחון, יצחק רבין למזכיר המדינה האמריקני, וורן כריסטופר, למרות הניסיון המר מכל הקלה הניתנת למגורשים הקשורים במימסד הפלשתינאי. האמריקאים לוחצים, מדינות ערב מאיימות וממשלת רבין המאבדת פופולריות בדעת הקהל, תותרת להיאשים מהירים במישור המדיני. מהעבר השני, במחנה הימין לא ניכרת כל תבוסה רצינית, שיש בה כדי להרתיע את הממשלה.

עייפות? היעדר מניעות סופחת? או שמא השלמה עם מציאות כמעט בלתי הפיכה?

מזכ"ל המפד"ל, ח"כ הרב יצחק לוי: אנחנו עומדים בפתחן של תגובות ציבוריות רחבות ומאורגנו כבר שתיים. האחת התקיימה בגוש קטיף ביום העצמאות, שבה נטלו חלק כ־30 אלף איש והיתה זו בהחלט הצדעת הודהות מרשימה עם גוש קטיף. השנייה נערכה ביום רביעי השבוע בירושלים, וישנן תוכניות, לפעולות המוניות נוספות.

אני רוצה לציין שעל אף המצב המדיני הקשה ביותר והסכנה הממשית הנשקפת לחלקים גדולים בארץ־ישראל, קשה לעורר את הציבור למחאות מתמשכות. אנחנו עדים לתופעה החוזרת על עצמה, שהציבור המוחה והמפגין, הוא בדרך כלל מורכב מציבור חובשי כיפות סרוגות, צעיר ומתושבים ביש"ע. אלה הם שלושת המאפיינים של הציבור המוכן לחרוג מסדר יומו, לצאת ולהפגין ולהביע את מורת רוחו ממדיניות הממשלה. לצערי אנחנו לא רואים ציבור חילוני בין המפגינים וגם לא ציבור דתי בגיל מבוגר יותר. ולכן, בלבי עולה כל הזמן התמיהה הגדולה איפה כל הציבור שמופיע בסקרים כמי שמתנגד למדיניות הממשלה.

בהפגנת ההודהות עם ישובי קטיף הבעתי את אכזבתי זו באוזני מנהיג "צומת", ח"כ רפאל איתן ובפני ח"כ בנימין בגין. אני חייב לומר, שהם הילכו עם הרגשה של בושה, שבאירוע המרכזי של יום העצמאות, מעבר לקו הירוק לא נראה כלל הציבור שלהם. ח"כ בני בגין אמר לי במפורש, "אני מתבייש שאיני רואה כאן מצביעי ליכוד".

על־כל־פנים, הבשורות הקשות שהוכרת בשאלתך, הן, יחסית טריות. ראש הממשלה, יצחק רבין ושר החוץ, שמעון פרס הודיעו עליהן רק בימים האחרונים, בראיונות לתקשורת לקראת יום העצמאות, אני מאד מקווה שהציבור ינקוט צעדים נוספים מעבר להפגנת שציינת. החל מעיבוי ההתיישבות בכל מקום ביש"ע וכלה בשביתות שבת ממשכות. אנחנו בכל אופן לא נשב בבית ונצפה ללא שום עשייה במכירת ארץ־ישראל.

הצופה: אולי יש לימין בעייה של מנהיגות מוחפת?

ח"כ הרב לוי: "ייתכן שישנה גם בעייה כזאת וייתכן גם שתתגלה מנהיגות מעוררת תוך כדי האירועים להבטחת שלמותה של ארץ־ישראל.

הצופה: האם נעדכו מקרים לברוך את הסיבה לאמביוולנטיות של הציבור הימיני?

ח"כ הרב לוי: אני סבור שתמיד היה קשה להוציא אותו לרחוב. גם "בימי טבטסיה", כאשר דובר אז על יציאה המונית של הציבור הדתי, נראו בהפגנות בעיקר בני נוער. הייתי שם והייתי בין מארגני "צעדת השומרון" וחלק ארי מהמשתתפים היו בני נוער. את התופעה הזאת

מזכ"ל המפד"ל ח"כ הרב יצחק לוי

ראינו גם ערב פינוי ימית. כאשר פנינו לציבור לבוא ולהזדהות עם הישובים לפני הפינוי – בא ציבור מועט למדי. בחודש האחרון לפני הפינוי נע מספר המפגינים בין 10 ל־5 אלפים איש, לא יותר. כנראה שיש אצלנו השלמה עם דברים שקורים או אי רצון להפגין כלפי חוץ נגד הממשלה והמתאה מוצאת את ביטויה בעיקר בקלפי. קשה לי להעריך את הסיבות, אבל עובדה היא שקשה מאד להזיז את הציבור. אם הציבור היה מכיר בחשיבות המתאה והיה מתגייס כדי להשמיע את קולה של ארץ־ישראל, אפשר היה להביא את הממשלה הזאת להכרה שהעם אינו אתה ואינו שלם עם צעדיה, ולחייב את יצחק רבין ללכת לבחירות חדשות לפני כל צעד מדיני משמעותי. אני חושש מאד שאם אנשים ימשיכו לשבת בבית ובמשרדים ולא יביעו את דעתם ברבים, תאמין הממשלה והעומד בראשה, כי העם שלם עם הוויתורים והמחוות, והיא תמשיך במדיניותה שהיא הרת־אסון.

הצופה: ואולי הציבור עייף ממלחמות וירצה שלום גם במחיר כבד?

ח"כ הרב לוי: אינני חושב כך וההיפך הוא הנכון. יש לי אינדיקציות המתבססות על שיחות עם ציבור גדול, שאין הסכמה למדיניות הממשלה הנוכחית וחשים השפלה מהמחוות המוגזמות שלה, כאשר הצד שכנגד אינו תורם דבר ואינו מוותר על שום דבר. יכול מאד להיות שהציבור אינו מבין עדיין את כל המשמעות של צעדי הממשלה הנוכחית ואינו קולט עדיין שעשרים אלף פלשתינאים חמושים במסגרת משטרת האוטונומיה, פירושם חיסול התיישבות היהודית ביש"ע. כשם שנתינת שליטה סופחת על קרקע ומים פירושה הקמתה של מדינה פלשתינאית.

הצופה: אז לאן נעלמו רבני ישי"ע למשל?

ח"כ הרב לוי: באמת מפליא אותי שלא שומעים אותם, ושוב אני רוצה לתלות את כל השקט הזה בכך, שכוונות הממשלה והעומד בראשה נחשפו רק בימים אלה ממש, וכי הציבור יתאושש מהר ויעכל את הבשורות המרות האלה והדבר יביאו להתעוררות גדולה.

הצופה: בסקרים צומת בקו עלייה. איפה הציבור שלה איפה הציבור של "מולדת"?

ח"כ הרב לוי: מולדת בעלמה בכלל מהשטח וקולה אינו נשמע. חברי הכנסת שלה לא נראו כלל, למשל, באירוע בקטיף. גם זבולון המר שנכח במקום היפנה את תשומת לבי לעובדה שרק בודדים ממש ממפלגות הימין האחרות טרחו להגיע למקום.

הצופה: אולי בהזדמנות זו תדהוה מה קורה עם הבחירות הפנימיות ואיך המפד"ל נערכת לבחירות המוניציפאליות?

הרב לוי: ברור הדבר, שככל שאנחנו דוחים תהליכים ציבוריים דמוקרטיים בתוך המפלגה, אנחנו עלולים לאבד את אמון הציבור. ולכן, כמוכ"ל, אני פועל כל הזמן בכל האמצעים שביד, כדי להגיע את שנלה הבחירות הפנימיות הסרנו את כל המכשולים וההחלטה של הוועד"פ בדבר מועד הבחירות הפנימיות, היא ישימה בהחלט. אנחנו מדברים על קיום הבחירות הפנימיות באדר תשנ"ד ופתיחת המיפקד בחשון תשנ"ד. כלומר אנחנו רוצים שהמיפקד יתחיל בעוד חצי שנה, ועד או ועדת הבחירות תיערך כדי לפקח על כל התהליך.

המפד"ל נערכת לקראת הבחירות לרשויות המקומיות מכל הבחינות וזו תהיה הפעם מערכת בחירות לא קלה. יצויין, כי בסיבוב הבחירות שהיה לפני שבוע בעזתה, מטה בנימין ונתיבות נחלנו הצלחה גדולה. לראשון שתי המועצות האזוריות נבחר נציג המפד"ל ובנתיבות שמרנו על כוחנו. מכיוון שמדובר באזור מגורי, הייתי מעורה במערכת הבחירות הללו ושמחתי למצוא אדרה גדולה למפד"ל, בקרב הציבור, דבר שלא היינו רגילים להנות ממנו בשנים האחרונות. ישיבתנו באופוזיציה הוכיחה, כי אנו מפלגה עם עקרונות וגם העובדה שאנו מציגים עמדה ברורה עוזרת לנו רבות. ההיכוד הזה בבחירות במטה בנימין ובעזתה נותן פתח לאופטימיות שבבחירות לרשויות המקומיות תתגייס הציונות הדתית להצלחת המפד"ל. ברור, שחשוב מאד להציב ברשימות מועמדים טובים, כדי שלציבור יהיה בהם אמון.

הצופה: בחוגו של ראש הממשלה, יצחק רבין עדיין מאמינים, כי אפשרות הצטרפות "יהדות התורה" לממשלה – ריאלית. האם אתם שומרים עדיין על קשר עם המנהיגות של "דגל התורה" ו"האגודה"?

הרב לוי: קיים קשר מתמיד בין סיעות האופוזיציה, וממה ששמעתי בימים האחרונים אני למד, כי אין שינוי בעמדתו של הרב שך בעניין הצטרפות "יהדות התורה" לקואליציה. הוא שולל רעיון זה מכל וכל.

הצופה: מהרבנות הראשית יצאו השנה הנחיות לשואלים, כי אין לומר הלל עם ברכה ביום העצמאות...

ח"כ הרב לוי: הרבנים הראשיים לישראל אינם הראשונים שפסקו כך ופסק ההלכה המקורי של הרבנות הראשית לישראל היה, שאומרים ביום העצמאות הלל בלי ברכה וביום ירושלים אומרים הלל עם ברכה. אשר על־כן איני רואה שום דבר יוצא דופן בעמדת הרבנים הראשיים לגבי סוגיה זו. אנחנו מאד מקווים שכל ההחלטות של הרבנים הראשיים יתקבלו בליסכות־יהם וללא מעורבות של גורמים פוליטיים.

מה אמר ח"כ רן כהן בפולין לשרת החינוך בשיחה בארבע־עיניים?

ח"כ רן כהן (מר"צ) זכה להערכה רבה מצד בני הנוער שהשתתפו בטקסים שנערכו בפולין לציון 50 שנה למרד גטו ורשה. בניגוד בולט להתבטאויותיה הכושלות של שרת החינוך והתרבות, חיזק ח"כ רן כהן את ידי הנערים הנרגשים, ומארגני האירוע ידעו לציין, כי הנוכח היהודית שבו עלתה על כל גדותיה. כאשר נודע לח"כ רן כהן על העימות בין שרת החינוך לבין קבוצת צעירים (חילוניים), התייצב לצידם ולא היסס, לדברי עדי ראיה, להסתייע במנהיגות מפלגתו. סמוך לאירועי שזכה לסיקור נרחב בעיתונות הישראלית, הסתגר ח"כ כהן לשיחה בארבע־עיניים עם שולמית אלוני והטיח בה דברים קשים שלא נעמו כלל לאלוניה.

ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט זכה אף הוא לדברי שבח רבים על הליכותיו באותם ימים נרגשים בפולין. כך, למשל, טרח מר להט להשתתף במניין שלוש פעמים ביום, כדי שאחד מבני פמלייתו הנמצא בשנת אבל יוכל לומר קדיש. הכיפה לא משה מראשו בכל האירועים שנאמרו בהם תפילות, ובשבת הלך רגלי להתפלל בבית־כנסת יחד עם אותם חברי משלחת שהם שומרי מצוות. מר להט סירב גם להנות מתנאים מועדפים בגלל מעמדו כראש עיר ועמד על כך, כי ינהגו כלפיו בכל העניינים כפי שנוהגים כלפי שאר חברי המשלחת של העיריה.

האם "תשתחרר" הישיבה מהפוליטיקאים?

זו השנה השנייה שברמת־גן פועלת ישיבה תיכונית, עירונית, שהוקמה יש מאין, ואשר הצליחה בתוך זמן קצר לקנות לעצמה שם, שגם ישיבות תיכוניות ותיקות ומבוססות היו שמחות להתברך בו. שר החינוך והתרבות לשעבר, ח"כ זבולון המר ומנכ"ל משרדו, זבולון אורלב, עשו מאמצים בכבירים, כדי שישיבה זו תקום. שכן, היא הפכה להיות כורח חיוני לאוכלוסיה הדתית ההולכת וגדלה בפריפריה סביב בני־ברק: רמת־גן, גבעתיים, גבעת שמואל, סביון וקריית אונו.

לכאורה הישג עצום עבור ציבור דתי־לאומי ועבור פרנסיו, כדי להתגדר בו ולהתנאות בו ערב בחירות מוניציפאליות. אך דא עקא, בפועל, שועלים קטנים מכרסמים ומחבלים בכרמים. המרפקנות של עסקנים מקומיים והאמביציות האישיות של כמה מהם, מעיבות על הצלחת הישיבה ועל האווירה הטובה שאפיינה אותה עד לאחרונה. כאשר קמה הישיבה התיכונית ברמת־גן קמה, כצפוי, זעקה מצד פעילי מר"צ המקומיים. היום הם יכולים לחכך את ידיהם בהנאה לנוכח העובדה, שאישי ציבור דתיים עושים עבודה של המלאכה. אלה מתחרים ביניהם מי בוחש יותר עמוק בקדירה ומי יצליח לעצור (כן לעצור) תקציבים עירוניים המיועדים לישיבה. אפילו ראש העיר, צבי בר שגוייס להקמת הישיבה וגילה רצון טוב לסייע בפיתוחה, מתחיל כבר "להתבלבל" מרוב־לחשנים (בחשנים "דורשי טובתה" כמובן).

באחרונה נדרשו ראשי המפד"ל להתערב, כדי שהעימותים בין הכוחות היריבים בסניף המקומי לא יהיו על גבה של הישיבה, אך ככל הנראה גם הם התקשו לרסן את נל הייצריות של הפוליטיקאים.

ראש הישיבה, דמות חינוכית למופת, שהובא אליה מן המדרשיה בפרדס־חנה מנסה ליישם את ניסיונו כמ"פ בשיריון, כדי לעצור בעד מתקפת הפוליטיקאים על הישיבה, וההורים מתפללים, כי הדבר יעלה בידו. גם אנחנו.

70 "קונטיינרים" תקועים במוסקבה

70 "קונטיינרים" ובהם מוצרי מזון תוצרת "עלית" ו"אוסם" שנקנו בידי יום חרדי ישראלי־ניו־יורקי, תקועים במוסקבה ומצפים לגואל. היום הצעיר הצליח למכור כמויות מזון גדולות של שני המפעלים הנ"ל לסיטונאים במוסקבה ובתומו האמין, כי כל כמות תיבלע על־ידי השוק המקומי. אלא שבסיבוב האחרון כשהובאו למוסקבה 100 קונטיינרים התקשה השוק המקומי לעכל את הכמות הזאת ורק 30 נמכרו והיתר מצפים לגואל. מסתבר כי התחפוכות המקומיות יכולות להתפיע גם בעלי נסיון בתחומי הייצוא והייבוא, והירות מירבית אינה חיסרון כאשר מדובר ב"חבר העמים".

תיקון טעות

הכתבה "שלושה דורות וגרש עציון" שהופיעה במוסף זה בשבוע שעבר נכתבה ע"י רותי היים, ששמה נשמט בטעות, ועמה הסליחה.